

דבר והיפוכו

פרשת השבוע, בה מסופר על גאולת מצרים (שהיא הפתיחה לכל הגאולות), נפתחת בצווי ה' למשה: "בא אל פרעה". זהו גם שמה של הפרשה: 'בא'. כידוע שם הפרשה מורה על תוכנה, ולכאורה השם 'בא' הפכי לגמרי לעניין יציאת מצרים, שכן – עצם הצורך של משה לבא אל פרעה מלמד שמשה נזקק לפרעה, השליט החזק, זאת לעומת גאולת מצרים שעניינה ביטול התוקף של פרעה. כמו כן, נשאלת השאלה – מכיוון שכל עניין בתורה הוא נצחי ויש בו הוראה לכל הדורות, אם כן – מהי ההוראה שאנו למדים היום מ"בא אל פרעה" – אחרי שכבר ביטלו וניצחו את פרעה מלך מצרים?

אלא שלכל עניין בעולם, גם עניין שהוא היפך הטוב והקדושה, יש שורש למעלה – בקדושה, ושורש קדוש זה הוא האמת שלו. אלא שאחרי השתלשלות ארוכה וצמצומים רבים נברא למטה בעולם הזה דבר שהוא היפך הקדושה.

גם לפרעה יש שורש בקדושה, שורש נעלה ביותר: דרגה בה 'התגלות' האלוקות היא הנעלית ביותר, גילוי כל האורות האלוקיים, ואופן הגילוי הוא 'פרוע' (ומכאן בא השם 'פרעה') – כלומר: בלי סדר, ללא הגבלות כל שהן. גילוי שבא מ'עצמותו' של הקב"ה ומבטא את מהותו הבלתי מוגבלת לגמרי.

מזה משתלשל בעולם פרעה – מלך תקיף ביותר, והניצחון עליו הוא שבירת ה'קליפה' (הטומאה) שמנסה למנוע את יציאת מצרים (=הגאולה) בשלמות.

ליווי שנותן כח

כעת גם נבין מדוע ה' פונה אל משה במילה 'בא' ולא במילה 'לך'. 'בא' משמעותו שה' בא עם משה, ולשם מה יש צורך בכך? הזוהר מסביר שכאן מצטווה משה להיכנס ל'פנימיות' בית פרעה, והבית הוא המקום בו מתגלה האדם בכל מהותו ועצמותו. ברוחניות פירוש צווי זה הוא להגיע לעצם קליפת פרעה ושיא תוקפה, ומכך – פחד משה. לכן אומר לו הקב"ה "בא" – אני אבוא איתך, ואוליך אותך אל פנימיותה של קליפת פרעה כדי לכבשה לגמרי.

אולם, הרי השורש של פרעה הוא בדרגת קדושה גבוהה מאוד – אז איך שייך פחד אצל משה בנוגע לפרעה דקדושה – דרגה כה נעלית בגילוי אלוקות – עד שהיה צורך שה' ילווה אותו ('בא' ולא 'לך')? אלא, שכאמור, 'פרעה' דקדושה הוא גילוי שבא מעצמותו ומהותו של הקב"ה ממש. וכדברי הזוהר: גילוי כל האורות – כולל הנעלמים ביותר (בלשון הזוהר - "כל נהורין וכל בוצינין"), וללא כל הגבלה – באופן פרוע ("אתפריעו" בלשון הזוהר).

לכן פחד משה להיכנס לבית פרעה – לפנימיות בחינת פרעה דקדושה – שכן הוא ראה את השורש הרוחני הזה, ופחד: איך נברא מוגבל בגוף גשמי, יכול לקבל גילוי נעלה כזה? והלא משה, כנברא, אין ביכולתו להישאר בחיים (נשמה בגוף) ולקבל 'אורות' כה נעלים.

לכן אומר לו הקב"ה "בא" ולא "לך", ה' בעצמו מלווה את משה, ונותן לו את הכח לכך.

חיבור הפכים

וכל זה מדוע? למה עשה הקב"ה חידוש שכזה שבנשמה בגוף תתגלה העצמות? לשם מה בכלל יש צורך בחיבור הזה של האורות הרוחניים הנעלים עם הגוף הגשמי דווקא?

מפני שזו היא תכלית בריאת העולם – ככתוב: "נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה זו בתחתונים". שבעולם הגשמי והתחתון, ודווקא בו, יתגלה ה' בעולם על ידי עבודת האדם: נשמה כפי שהיא מוגבלת בגוף הגשמי.

זוהי גם מטרת גלות ויציאת מצרים: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה" (כלומר: יציאת מצרים היא לצורך מתן תורה שיהיה בהר סיני). במתן תורה התבטלה הגזרה של נתק בין העולמות הרוחניים והגשמיים, וניתן הכח להוריד את הקדושה לעולם הזה הגשמי - על ידי קיום תורה ומצוות.

אם כך ברור איך הציווי "בא אל פרעה" במשמעותו הפנימית לא רק שאינו הפכי לגאולת מצרים, אלא אף הקדמה לו והתחלתו, שכן הוא פועל את אותו עניין: חיבור עליונים ותחתונים. והיות שזהו חידוש כה גדול, לכן **כהקדמה** לזה היה העניין אצל משה רבינו, **וממנו** – נשיא הדור, נמשך הכח לכל בני ישראל שיוכלו לקבל את הגילוי של מתן תורה – גילוי העצמות.

אצל משה בעצמו גם היה מעין זה: משה היה 'כבד פה וכבד לשון'. זאת משום ששורש נשמתו היא מעולם ה'תוהו'. עולם בו האורות הרוחניים מרובים מאוד, עד שאין אפשרות להגבילם ב'כלים'. התוצאה מכך הייתה שמשה לא יכול היה להגביל את כוח שכלו ב'כלי הפה' ולכן הוא היה 'כבד פה'.

לצורך מילוי משימתו בהוצאת העם ממצרים, אמר לו ה' "ואנכי אהיה עם פוך". זהו נס (מעין החיבור שבמתן תורה), כדי שכלי הדיבור יוכלו להכיל את האורות הרוחניים המרובים, ומשה יוכל לדבר ברורות. רק במתן תורה (לאחר שבירת קליפת פרעה לגמרי), נרפא משה לחלוטין כשהתגלה דיבורו של ה' לבני ישראל במילים "אנכי ה' אלוקיך".

אז והיום

ביציאת מצרים היה גילוי העצמות – אך לא בשלמות. התחתונים עדיין לא נעשו דירה לקב"ה. ועובדה שעדיין היו צריכים לצאת במנוסה ממצרים, שכן הרע היה עדיין בתוקף. לעומת זאת בגאולה האמיתית והשלמה נאמר "לא בחפזון תצאו, ובמנוסה לא תלכו" כי "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ". כל העולם, כולל התחתון ביותר שבו – יתבררו ויעשו דירה לה' בעולמו.

בכל דור יש את "משה רבנו שבדור", והדבר מודגש ביותר בדורנו – הדור האחרון לגלות והראשון לגאולה, שדור זה הוא גלגול מהדור של יוצאי מצרים, וברורה ההשוואה בין נשיא הדור למשה רבנו. ההקבלה בין הרבי הרי"ץ (=הרבי הקודם) למשה רבנו היא גם בדיבור, שכן גם אצל הרבי הרי"ץ בשנותיו האחרונות הדיבור היה קשה מאוד בדוגמת "כבד פה וכבד לשון", כמו אצל משה רבנו לפני סיום תיקון קליפת מצרים, דבר זה גרם מיעוט באמירת דברי חסידות, וזאת משום שהעולם לא היה עדיין כלי לכך בשלמות. התיקון לכך נפעל על ידינו – הדור התשיעי (מאז הבעש"ט), על ידי ריבוי **בשפע** של דברי תורה והפצת מעיינות התורה והחסידות חוצה.

עלינו להשתדל גם, בדרכו של בעל ההילולא, להפיץ את המעיינות חוצה באהבה ושמחה לכל אחד ואחד מבני ישראל: אנשים, נשים וטף – כל אחד לפי עניינו ויכולת הקליטה שלו, כאשר יש מעלה מיוחדת באופן הלימוד לקטנים – שנעשה באופן ברור עד שכל אחד יכול לקלוט, ולנשים – שעל ידי קיום המצוות שלהן (ובפרט בהדלקת נרות שבת - "נר מצווה ותורה אור"), מואר ומושפע כל הבית לטובה.

משיח עכשיו

החידוש של דורנו לעומת הדורות הקודמים הוא - שאז, מכיוון שהגאולה לא באה בפועל, הגילוי של "בא אל פרעה" – גילוי כל האורות באופן של "אתפריעו" לא היה בתכלית השלמות כנשמה בגוף בריא, מה שאין כן בדורנו זה – כנשמות בגופים בריאים מקבלים בפנימיות את כל האורות ("אתפריעו כל נהורין") על ידי זה שמשח צדקנו בא מיד וילמד תורה את העם כולו.

היום כל העולם כבר מוכן לגאולה, וניתן לראות זאת במציאות העולם – לא רק אצל עם ישראל, אלא אף אצל אומות העולם (ולמשל ברוסיה, שעד לא מזמן הצרו את צעדיהם של היהודים, ומנעו קיום תורה ומצוות), שהם מסייעים היום בידי בני ישראל להתנהג כרצונם בכל ענייני תורה ומצוות, וגם הם עצמם מקיימים את שבע מצוות בני נח.

כבר כלו כל הקיצין, וכבר סיימו הכל, והגאולה היתה צריכה לבוא כבר מזמן, ומפני טעמים שאינם מובנים כלל וכלל עדיין לא באה, אך על כל פנים כעת, צריכה הגאולה לבוא תיכף ומיד ממש, ובלשון העולם: זהו הזמן הכי נעלה לגאולה האמיתית והשלמה!

החידוש של הדור התשיעי (ציטוט מדברי הרבי בשיחה)

מזה מובן החידוש דורנו – הדור התשיעי לגבי כל הדורות שלפני זה, עד לדור שלפני זה (דור השמיני): מכיוון שהגאולה לא באה אז בפועל, ה"בא אל פרעה" לא היה בתכלית השלימות כנשמה בגוף בריא (היתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, וגם הנשמה בגוף היתה במצב ש"הדיבור הוא בגלות" וכו'); מה שאין כן בדורנו זה... שכנשמות בגופים מקבלים בפנימיות "אתפריעו כל נהורין"... על ידי זה שמשח צדקנו בא מיד...

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל המובאות בשיחה כולה:

לקבל החלטות להוסיף בלימוד תורה ובקיום המצוות בהידור וגם להשפיע על אחרים עד שכל אחד ואחת יהיה כלי לקבל את האורות הגבוהים ביותר כשהוא נשמה בריאה בגוף בריא. ללמוד ולהפיץ את תורתו והנהגותיו של הרבי הרי"ץ, מתוך כוונה להשלים בכך את מה שנחסר אצלו בעניין הפצת המעיינות, ולמלא בזאת את תפקיד דורנו 'להכניס את האורות בכלים'. לפעול בהפצת המעיינות עם אנשים, נשים וטף, כל אחד באופן המתאים לו. להשתתף בכל הפעולות והמנהגים הקשורים בי' שבט כולל ההתוועדויות שעורכים בי' שבט, לפניו ואחריו.